

Arttime

ACONTECEMENTOS DO ANO

A redacción do *Anuario Brigantino* agradece a colaboración especial para este apartado dos corresponsais locais de *La Voz de Galicia*, *El Ideal Gallego*, *La Opinión*, *El Correo Gallego*, *Betanzos e a súa Comarca*, *El Metropolitano*, *As Mariñas*, <<http://novas.betanzos.es>>

5 de xaneiro de 2019

Cabalgata dos Reis Magos de Oriente polas rúas da cidade, organizada polo Concello.

9-27 de xaneiro de 2019

Na sala Jesús Núñez do Edificio Liceo tivo lugar a mostra colectiva de fotografía da Agrupación Fotográfica Nfoca 8, titulada «21 enfoques», organizada pola agrupación e o Concello de Betanzos.

Prensa Concello

13 de xaneiro de 2019

Dentro do programa de Nadal organizado polo Concello tivo lugar na Igrexa de Santiago un concerto por conta da *Camerata Brigantina*.

17 de xaneiro de 2019

A alcaldesa de Betanzos, María Barral Varela, fíxolle unha visita de agarimo a dona Avelina Otero Nogueira, con motivo de cumprir 100 anos.

19 de xaneiro de 2019

Organizada por Manos Unidas de Betanzos tivo lugar na Aula de Cultura Xulio Cuns a representación da obra teatral, «Nosotros, ellas y el duende» por conta da Asociación Cultural Xirria.

22 de xaneiro de 2019

Tivo lugar a entrega de premios da Semana da Tortilla e Pincho 2018.

23-27 de xaneiro de 2019

A cidade de Betanzos estivo presente cun stand propio na Feira Internacional de Turismo de Madrid, FITUR, onde se presentou un vídeo turístico e o programa de actos da celebración do VIII Centenario da cidade. Mantivéronse contactos con axencias de operadores turísticos, autoridades e betanceiros residentes en Madrid.

Prensa Concello

25 de xaneiro de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar o recital-concerto «Episodios dunha vella historia», basados na obra poética de Luis Seoane, por conta do grupo Casa Hamlet e organizado pola Asociación Cultural Roxín Roxal.

2 de febreiro de 2019

Como anticipo dos actos do VIII centenario da cidade celebrouse na Aula de Cultura Xulio Cuns o sorteo da Lotería Nacional, presidido polo director de relacións institucionais e internacionais de Loterías y Apuestas del Estado, Manuel Gómez Amigó e pola alcaldesa, María Barral. Os nenos de San Ildefonso estiveron acompañados de seis nenos do colexio Vales Villamarín. No acto participou tamén a Escola Municipal de Folclore. Os doce millóns de décimos emitidos para o sorteo levaban estampado o selo do VIII Centenario.

Febreiro de 2019

Ao longo deste mes desenvolveuse na Aula de Cultura Xulio Cuns o X Encontro de Teatro Aficionado de Betanzos, organizado pola Agrupación Teatral Mariñán e polo Concello de Betanzos: «Un fiambre, unha rosca e un cancán», pola A.C. Faíscas (Arteixo), «Año 0 antes de Cristo», pola Compañía Allegro Teatro (Vigo), «O xogo de Versalles», por *Gargallada Teatro* (Barco de Valdeorras) e finalizouse co estreno de «Insania», pola Agrupación Teatral Mariñán (Betanzos). E mostra de carteis e fotos.

Arume

Febreiro de 2019

Ao longo deste mes desenvolvéronse varios actos para conmemorar o aniversario do nacemento de Rosalía de Castro, organizados polo Concello coa colaboración dos centros de ensino e asociacións culturais, nos que participaron Raquel Queizás, Xandobela, Dores Tembrás do colectivo Apiario. Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar a lectura de poemas e actuacións musicais, no que participaron os actores Diego Freire e Ana Ponte, de Producións Dispersas, que guiaron a homenaxe coas teatralizacións «Sempre Rosalía». Completáronse os actos cunha mostra bibliográfica na Biblioteca Municipal Castelao e coa colocación de algúns dos seus poemas nos balcóns dos principais edificios municipais.

1-26 de febreiro de 2019

Na Sala de Exposicións Jesús Núñez tivo lugar a exposición titulada «XII Premio de Banda Deseñada Castelao», dentro do Programa de Exposicións Itinerantes da Deputación da Coruña.

Febreiro-xuño de 2019

Ao longo destes meses tiveron lugar no Cine Alfonsetti proxeccións de cine para nenos e adultos.

9 de febreiro de 2019

Foi inaugurada unha área de servizo de autocaravanas nas inmediacións do Paseo Ramón Beade con capacidade para doce vehículos. No acto, presidido pola alcaldesa, María Barral estiveron presentes arredor de 150 caravanistas.

9 de febreiro de 2019

No Salón Azul do edificio Liceo celebrouse, dentro do programa «Sábados miúdos», o contacontos para nenos «Levántante Xan» por conta de *Caxoto Contacontos da Trastenda dos contos*.

12 de febreiro de 2019

A conselleira de educación, Carmen Pomar, visitou as obras de eficiencia enerxética que se estaban a realizar no CEIP Francisco Vales Villamarín. Estivo acompañada polo director do centro, Alejandro Sánchez e a alcaldesa, María Barral.

José Luis Lagares Crespo

13 de febreiro de 2019

Deron comezo neste día, declarado festivo local, os actos organizados polo Concello para conmemorar o **800 aniversario do privilexio rodado outorgado polo rei Afonso IX, autorizando o traslado da vila de Betanzos ao castro de Untia**. Comezaron na igrexa de San Martiño de Tiobre con discursos da alcaldesa, María Barral e do historiador Alfredo Erias, para a continuación descubrir a

alcaldesa un monlito conmemorativo do traslado en Betanzos o Vello cun breve concerto de música medieval. Posteriormente, no Concello e na praza da Constitución tivo lugar un acto institucional no que participaron o delegado do goberno, Javier Losada, o presidente da Xunta de Galicia, Alberto Núñez Feijoo, o presidente da Deputación, Valentín González Formoso, ademais da alcaldesa, María Barral na compañía de todos os concelleiros, exalcaldes e numeroso público. Descubriuse na praza un monlito conmemorativo e celebrouse un acto público cun concerto de música a cargo do grupo Ensemble Arriola e a representación da Danza dos Xastres a cargo da Escola Municipal de Folclore. Na praza dos Irmáns García Naveira inaugurouse a exposición «Oito séculos en oito obxectos» formada por oito cubos nos que se reflectiron os momentos máis destacados dos 800 anos da cidade, co deseño de Alfredo Erias.

Finalmente, na igrexa de San Francisco púxose remate aos actos cun concerto do gran músico Carlos Núñez e cunha sesión de fogos de artificio.

2019
ZOS

José Luis Lagares Crespo

Arumé

Arumé

13 de febreiro de 2019

A Organización Nacional de Ciegos de España (ONCE) adicou este día á efeméride do 800 aniversario de Betanzos.

24 de febreiro de 2019

No edificio Liceo tivo lugar a conferencia do músico betanceiro Javier Ares Yebra, con ilustracións musicais, titulada, «Aportacións a unha historia da música en Betanzos».

24 de febreiro a 6 de marzo de 2019

Desenvolvéronse ao longo destes días os festexos do Entroido na cidade, rematando coa queima da sardiña no río Mandeo.

Marzo de 2019

Ao longo deste mes conmemorouse o Día Internacional da Muller con varios actos como a exposición titulada «Creatividade pola igualdade», formada por traballos elaborados polo alumnado de todos os centros educativos de Betanzos. A exposición bibliográfica «Poetisas galegas de todos os tempos» na Biblioteca Municipal Castelao e a visita guiada «Betanzos en feminino» que percorreu puntos da cidade relacionados coa muller.

1 de marzo de 2019

Visitaron as obras levadas a cabo polo ministerio de Fomento na Ribeira, o delegado do Goberno en Galicia, Javier Losada e a subdelegada do Goberno na Coruña, Pilar López-Rioboo. Con eles estiveron a alcaldesa, María Barral e o enxeñeiro, Eduardo Toba. A obra, para solventar o problema das inundacións, é a primeira en España de drenaxe marino automático.

2 de marzo de 2019

Tivo lugar o *Survival Zombie 2019*, mestura de xincana e xogo de rol.

5 de marzo de 2019

O Concello, Cruz Vermella e a Fundación A Caixa entregaron hoxe os diplomas aos participantes nos cursos de formación para desfibriladores, dentro do programa que leva a cabo o goberno local para completar a rede de desfibriladores na cidade e crear así novas zonas cardioprotexidas.

8 de marzo de 2019

O concelleiro de Cultura, Andrés Hermida recibiu á Xunta de Goberno do Colexio de Graduados da Coruña e Ourense, que se reuniron en Betanzos.

Veiga

Marzo-Abril de 2019

Celebrouse no Edificio Arquivo ao longo destes meses o VIII Ciclo de Conferencias do Anuario Brigantino, organizado polo Concello de Betanzos e coordinado por Alfredo Erias. A primeira conferencia foi a titulada «Diego Gelmírez y la frontera del Miño» por conta do historiador medievalista, Ermelindo Portela Silva. A segunda, «Iconografía de las tres iglesias góticas de Betanzos» por Alfredo Erias. A terceira, «Pasado, presente y futuro del casco histórico de Betanzos» por Andrés García Carneiro. A cuarta, «A tradición literaria de Betanzos» por Concepción Delgado Corral. A quinta, «La sucesión contractual en el derecho civil de Galicia: especial referencia a los pactos sucesorios de mejora y apartación» por Francisco Javier Ramírez González. Rematou o ciclo coa «Presentación da web do Museo das Mariñas» polo seu autor, Alfredo Erias Martínez.

9 de marzo de 2019

Tivo lugar na Praza da Constitución unha concentración feminista, reivindicando os dereitos reais i efectivos das mulleres.

9 de marzo de 2019

Dentro dos actos de conmemoración do Día Internacional da Muller tivo lugar a XV Xuntanza de Labores Artesanais, organizada polas Mulleres da Condesa e o Concello, na que participaron arredor de 400 persoas con asistencia de asociacións de Asturias, Cantabria, León e Galicia.

Arume

14 de marzo de 2019

Presentouse no edificio Liceo o programa «Coñece Betanzos», unha actividade na que participou o colexio Vales Villamarín, incluído dentro do programa «Educando na Biosfera», promovido pola Reserva da Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo. Foi presentado nun acto no que estiveron presentes a alcaldesa, María Barral, o director do colexio, Alejandro Sánchez, o técnico da Reserva, Diego Miranda, e o concelleiro de cultura, Andrés Hermida.

14 de marzo de 2019

A alcaldesa, María Barral, recibiu no Concello a Roberto Tojeiro Rodríguez, presidente de Gadisa, Intasa e Reganosa.

15 de marzo de 2019

Tivo lugar a sinatura dun convenio de colaboración entre o Concello e diversas entidades culturais da cidade.

16 de marzo de 2019

Celebrouse no matadoiro o VI Encontro de Troco da Rede Galega de Sementes onde, aparte do intercambio de sementes, se realizaron obradoiros de enxertos, actuacións e charlas.

16 de marzo de 2019

Na igrexa de Santiago tivo lugar o concerto de *Aquel Trovar*, do Programa *Circuitos*, organizado polo Centro Nacional de Difusión Musical (CNDM) do Ministerio de Educación Cultura e Deporte coa colaboración da Unidade Pastoral de Betanzos e do Concello de Betanzos.

18 de marzo de 2019

No edificio Liceo tivo lugar a entrega dos premios Muller Emprendedora 2018, dentro do III Plan de Igualdade promovido polo Concello. Foilles outorgado a quince mulleres betanceiras que ao longo do pasado ano abriron ou se puxeron á fronte dun negocio en Betanzos.

21 de marzo de 2019

Clausuráronse os obradoiros de emprego de promoción turística e xardiñaría que promoveron os concellos de Abegondo, Carral, Coirós, Paderne e Betanzos.

18-25 de marzo de 2019

Organizadas polo concello para a celebración do Día da Poesía celebráronse diversas sesións e actividades nos centros de ensino da cidade por conta das escritoras galegas, María Lado, Lucía Aldao, Antía Otero e Dores Tembrás.

25 de marzo de 2019

Foron recibidos pola alcaldesa e diversos concelleiros na Sala Capitular os integrantes da Comisión Permanente do Consello Galego de Relacións Laborais, que elixiron a nosa cidade para reunirse.

30 de marzo de 2019

A cidade e comarca volcouse en solidariedade coa campaña de Noel para recaudar fondos para poñer en marcha un novo tratamento contra o meduloblastoma. Por este motivo celebrouse unha andaina neste día, organizada polo Concello.

30 de marzo de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar a representación teatral da obra «Dúas donas que bailan», interpretada pola compañía *Teatro do Atlántico*. Foi organizada polo Concello dentro da Rede Galega de Teatros e Auditorios da AGADIC.

30 de marzo de 2019

A nosa cidade sumouse á acción reivindicativa coñecida co nome de «A hora do planeta» contra o cambio climático deixando os edificios públicos a escuras.

2 de abril de 2019

Presentouse no palco da música a programación de actos do 800 aniversario do traslado de Betanzos, estreouse así mesmo o himno pop composto polo compositor e cantautor coruñés, Carlos Bau para celebrar este aniversario.

22 de marzo de 2019

Tivo lugar a sinatura dun convenio entre o Concello e Abanca, con presenza da alcaldesa, María Barral e de directivos da entidade.

3 de abril de 2019

O Concello quixo recoñecer o labor da primeira corporación democrática no corenta aniversario das eleccións, cunha recepción na Sala Capitular presidida pola alcaldesa, María Barral e coa presenza dos exalcaldes, Vicente de la Fuente García e Antolín Sánchez Presedo, ademais de varios concelleiros.

3-27 de abril de 2019

No edificio Liceo puido contemplarse a exposición «CPR Nuestra Señora del Carmen-Atocha. Betanzos 8.0», organizada polo CPR Nosa Señora do Carme-Atocha.

Abril de 2019

Con motivo do Día internacional do libro e da lectura desenvolvéronse obradoiros e contacontos nos centros de ensino por conta de Antía Otero do colectivo Apiario, Raquel Queizás e Dores Tembrás.

10 de abril a 5 de maio de 2019

Na Sala Jesús Núñez tivo lugar a exposición «Unha mirada de antano. Fotografías de Ruth Matilda Anderson en Galicia», organizada por ABANCA, Afundación e o Concello de Betanzos.

12-20 de abril de 2019

O día 12 presentouse o Ciclo de Música Sacra e ao longo destes días desenvolvéronse os actos de Semana Santa, declarada de Interese Turístico de Galicia, que foron organizados pola Confraría de

Semana Santa de Betanzos. O pregón deste ano correu a cargo de Francisco Vázquez Vázquez, exalcalde da Coruña. Contouse con actuacións musicais dentro do IV Ciclo de Música Sacra no que participaron a Coral Polifónica de Betanzos, o *Coro Cantabile*, *Ensemble Iulius XIII*, o tenor Pablo Carballido, o barítono Pedro Martínez, con Alfredo Gómez Sieiro ao clarinete e Ludmila Shevyakova ao piano. Participaron tamén nos distintos actos as sopranos Victoria Álvarez e Cristina López, a cantante lírica Clara Jelihovschi e a Agrupación Musical Santísimo Cristo de la Buena Muerte de Ferrol, Banda de gaitas e tambores Zucurrundullo de Castroverde (Lugo), Banda Acotaga de Ferrol, Agrupación Musical Virgen de la Amargura e a Banda de las Angustias de Ferrol.

13 de abril de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar a representación teatral da obra «A Canción do Elefante», interpretada pola compañía *Redrum Produccións*. Foi organizada polo Concello de Betanzos dentro da Rede Galega de Teatros e Auditorios da AGADIC.

16 de abril de 2019

Dentro dos actos programados polo Concello con motivo do 800 aniversario tivo lugar na igrexa de San Francisco un concerto do Coro e a Orquesta Gaos.

21 de abril de 2019

María Buján Regueira recibiu de mans da alcaldesa María Barral o *XI Premio Úrsula Meléndez de Texeda*, pola súa labor no movemento asociativo e dinamización do centro social As Minas de Tiobre.

Artume

Artume

23 de abril-31 de maio de 2019

Con motivo da celebración do Día Internacional do Libro e a Lectura tivo lugar a campaña «Betanzos. Poesía no comercio» nas tendas betanceiras, coa difusión das poesías galegas creadas polo alumnado do CEIP Francisco Vales Villamarín. Esta actividade estivo organizada polo Concello de Betanzos e o Equipo de Dinamización e Normalización Lingüística do CEIP Francisco Vales Villamarín.

27 de abril de 2019

No edificio Liceo celebrouse o contacontos para bebés, «O berce das verbas» por conta de Caxoto Contacontos da Trastenda dos contos, dentro do programa *Sábados miúdos*.

27 de abril de 2019

Encadrado dentro dos actos do 800 aniversario organizados polo Concello tivo lugar na igrexa de Santa María un concerto do Coro e a Orquesta de Cámara da Escola Municipal de Música da Coruña.

Maio de 2018

Ao longo deste mes levouse a cabo o programa de actos das Letras Galegas, organizado polo Concello, que este ano estivo dedicado a Antonio Fraguas. Para o seu desenvolvemento contou coa participación de diversas agrupacións culturais betanceiras, da Secretaría Xeral de Política Lingüística da Xunta de Galicia, ademais das propias institucións municipais, como o Museo das Mariñas co mes de portas abertas ou unha exposición bibliográfica na Biblioteca Municipal Castelao. Claudia Villares Barros, de cuarto de Primaria do colexio Vales Villamarín foi a gañadora do Concurso de carteis das Letras Galegas.

1 de maio de 2019

Celebrouse o «Canto dos Maios» polas prazas da cidade, por parte do alumnado da Escola Municipal de Folclore de Betanzos (EmuF).

2-3 de maio de 2019

Dentro dos actos do 800 aniversario presentouse no edificio Liceo o vídeo titulado «Unha viaxe ao interior das cousas» para a promoción turística da cidade. No acto, presidido pola alcaldesa María Barral, estiveron presentes os responsables da produción, Marina Pérez e Matías Losada, ademais do concelleiro Andrés Hermida.

2 de maio de 2019

No edificio Liceo tivo lugar a conferencia titulada «O legado dos Irmáns García Naveira: coidado, educación e cultura», a cargo de Eduardo José Fuentes Abeledo, Profesor Titular no Departamento de Pedagogía e Didáctica da Univ. de Santiago de Compostela.

Arume

3 de maio de 2019

No Cine Alfonsetti tivo lugar a estrea do vídeo «Unha viaxe ao interior» (Marma, 2019), dentro dos actos do 800 aniversario da cidade, que contou coa presenza das directoras; seguio da proxección da película «Doghs», coa presenza do director, Andrés Goteira e de Antonio Durán «Morris», Suso López e Laura Doval, dentro da programación do Cine Alfonsetti.

3-18 de maio de 2019

No edificio Liceo puido verse a exposición das fotos de Semana Santa, organizada pola Confraría de Semana Santa de Betanzos.

4 de maio de 2019

Na Praza da Constitución tivo lugar a actuación de danza contemporánea «Camiño a...» por conta da compañía Serdanza, dentro do programa «Do camiño vivido 2019», seguido do cocineiro Kike Piñeiro con «Saboreando o camiño vivido». Foi organizado pola Deputación da Coruña e o Concello de Betanzos dentro do Programa das Letras Galegas.

4 de maio de 2019

Na Aula Municipal de Cultura Xulio Cuns tivo lugar a representación da obra de teatro «Falar por falar» a cargo da compañía *Volta e Dálle teatro*. Foi organizada polo Concello dentro da Rede Galega de Teatros e Auditorios da AGADIC.

5 de maio de 2019

Celebrouse a XVII Volta á Ría de Betanzos, unha media maratón de 21 km onde resultou gañador o atleta portugués, Nuno Costa.

6 de maio de 2019

A alcaldesa María Barral fixo entrega dos diplomas e credenciais a todos os participantes nas rutas do Camiño Inglés. Unha iniciativa para promover o deporte, a colaboración e a solidariedade.

7 de maio de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar a posta en escena do espectáculo «A Danza das Letras» por conta da Escola de Danza Danzarte, para público familiar. Foi organizado pola Escola de Danza *Danzarte* como gala benéfica a favor da Fundación Cris (Noel).

11-29 de maio de 2019

No edificio Liceo puido verse a exposición «25 anos vestindo a EMuF», organizada polo Concello de Betanzos polo aniversario da Escola Municipal de Folclore, dentro do Programa das Letras Galegas.

11-12 de maio de 2019

No circuito «García Irmáns» do Pasatempo celebrouse o campionato galego de patinaxe de Velocidade en circuito.

15 de maio de 2019

O neurólogo Diego Santos impartiu unha charla coloquio sobre o Parkinson no edificio Liceo.

17 de maio de 2019

Dentro das actividades programadas polo Concello para a celebración das Letras Galegas tivo lugar na praza da Constitución o XXII Encontro de Bandas de Música coas actuacións de Rosa Cedrón, Paco Lodeiro e Miguel Ladrón de Guevara.

23 de maio de 2019

No edificio Liceo tivo lugar o acto de entrega dos premios do X Concurso de carteis das Letras Galegas e IX de Creación Literaria.

29 de maio de 2019

Neste día tiveron lugar as eleccións municipais, cos seguintes resultados: PSdeG-PSOE, 3272 votos; PP, 2.102 votos; B.N.G. 652 votos; Betanzos Novo, 348 votos; Unidas Podemos, 306 votos; Ciudadanos, 273; Betanzos en Común, 151; Nulos, 91 e Votos en branco, 78.

Obtiveron a seguinte representación municipal: PSdeG-PSOE, 10 concelleiros; PP, 6 e B.N.G., 1.

Prensa Concello

Arume

CORPORACIÓN MUNICIPAL DE BETANZOS

Arume

María Barral Varela
Alcaldesa
Delegada de Servizos
Sociais e Igualdade

Diego Fernández López
Concelleiro
1º Tenente de Alcalde
Economía e Facenda,
Obras Públicas e Servizos,
Protección Civil e Persoal

Andrés Teijo Hermida
Concelleiro
2º Tenente de Alcalde
Educación, Deportes,
Urbanismo, Casco
Histórico e Patrimonio

**María de los Ángeles
Veiga López**
Concelleira
3º Tenente de Alcalde
Comercio, Hostalaría e
Industria, Protocolo e Festas

Arume

**María Jesús Regueiro
Sánchez**
Concelleira
4º Tenente de Alcalde
Promoción Económica,
Formación e Emprego e
Dinamización do Casco
Histórico

Ana Belén Veiga Pita
Concelleira
5ª Tenente de Alcalde
Cultura e
Normalización Lingüística

Mónica Carneiro Cid
Concelleira
Feiras e Mercados,
Nomenclátor, Honras e
Distincións, Eventos e
Dinamización Asociativa

José Luis Lagares Crespo
Concelleiro
Eficiencia Enerxética,
Transportes,
Medio Ambiente e
Medio Rural

Arume

Pablo Beade Pérez
Concelleiro
Mobilidade, Turismo,
Tráfico e Seguridade

Andrés Pandelo Torres
Concelleiro
Mocidade,
Novas Tecnoloxías,
Transparencia e
Información Cidadá

Cecilia Vázquez Suárez
Concelleira

**Susana Fernanda Golpe
Veiga**
Concelleira

Arume

**José Angel Rodríguez
Prieto**
Concelleiro

**María Vanessa
Seijo Siso**
Concelleira

**José Manuel
Manso Naveira**
Concelleiro

**Eduardo
Rodríguez Teijo**
Concelleiro

Arume

Henrique del Río Otero
Concelleiro

29 de maio de 2019

A atleta betanceira Mónica Granero acadou o Campionato de España Máster e o Campionato Galego absoluto nas probas celebradas en Cariño e Ortigueira.

6-9 de xuño de 2019

O Concello estivo presente na VII edición da Feira de Festas de Interese Turístico, Festur, en Silleda, coincidindo coa celebración do Salón Turístico de Galicia.

6 de xuño de 2019

No edificio Liceo tivo lugar a conferencia «Juan de Betanzos y el Imperio Inca», por conta de Manuel Ares Faraldo.

7 de xuño de 2019

No cine Alfonso Setti celebráronse os actos conmemorativos do VI aniversario da Reserva da Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo con conferencias de expertos de medio ambiente e representantes das distintas administracións.

7-8 de xuño de 2019

Tiveron lugar no edificio Liceo as VII Xornadas de formación e sensibilización sobre a atención á diversidade, co tema «A escola do futuro», organizadas polo CEIP Francisco Vales Villamarín, ANPA Brigantium, IES Francisco Aguiar, ANPA O Carregal, IES As Mariñas, ANPA As Mariñas, CFR A Coruña, Consellería de Educación Universitaria, FP e o Concello de Betanzos. Nas mesmas participaron José Antonio Fernández Bravo, a pedagoga Mar Romera e o pensador e psicopedagogo italiano, Francesco Tonucci.

9 de xuño de 2019

Celebrouse o I Trofeo Master Cidade de Betanzos organizado polo Clube Ciclista Betanzos. Participaron 120 ciclistas sendo o ganador o asturiano Saul Martín.

9 de xuño de 2019

A alcaldesa de Betanzos, María Barral Varela, entrevistouse na Xunta de Galicia co presidente, Alberto Núñez Feijoo.

15 de xuño de 2019

Neste día tomou posesión a nova Corporación Municipal, saída das últimas eleccións municipais, presidida pola alcaldesa, María Barral Varela.

15 de xuño de 2019

Celebrouse ao longo destes días na Praza do Campo, organizado pola Asociación de Comerciantes e Empresarios (ACEBE), «Betanchef», unha iniciativa que combina compras, entretemento e agasallos.

21 de xuño de 2019

A nosa cidade acolleu o encontro anual de policías e corpos de seguridade de España e Portugal. Foron recibidos pola alcaldesa, María Barra, e o concelleiro, Andrés Hermida.

21 de xuño de 2019

Organizado pola Deputación da Coruña coa colaboración do Concello de Betanzos, tivo lugar no edificio Liceo dentro do Certame Musical Fran Pérez Narf, un concerto da cantante Su Garrido

24 de xuño de 2019

Na Praza do Campo desenrolouse a campaña educativa itinerante sobre prevención, reutilización, reciclaxe e compostaxe dos residuos urbanos, auspiciada pola Xunta de Galicia, Xacobeo 2021 e pola Comunidade Europea.

24 de xuño de 2019

No Edificio Liceo foi inaugurada a exposición «350 anos da Ofrenda do Antigo Reino de Galicia», organizada pola Diocese de Lugo e Lucense Eucharisticum Centrum, coa colaboración do Colectivo Egeria, Xunta de Galicia, Unidade Pastoral de Betanzos e Concello de Betanzos.

25 de xuño de 2019

A alcaldesa, María Barral, e o concelleiro de deportes, Andrés Teijo, recibiron no edificio Liceo aos equipos de infantís e alevíns do Betanzos CF pola consecución das súas respectivas ligas.

27 de xuño de 2019

No edificio Liceo tivo lugar a presentación do libro titulado *María na busca da liña do horizonte* da que é autora a betanceira Esther López Castro.

28 de xuño de 2019

A Asociación Cultural Eira Vella presentou no edificio Liceo o libro *Obra teatral*, en homenaxe ao escritor betanceiro Xulio Cuns, coincidindo co quinto aniversario do seu pasamento. Recolléronse no

libro tres obras teatrais: «O ramallo de loureiro», «O vello do saco» e «Alter ego», así coma unha conferencia sobre «Lecturas teatrais».

29 de xuño de 2019

Tivo lugar na Praza de Dona Águeda o II Encontro de Música Tradicional organizado pola Asociación de Músicos de Betanzos, e no que participaron máis dun cento de músicos.

29 de xuño de 2019

No Campo da Feira tivo lugar o II Concerto de bandas dos locais de ensaio de Betanzos «Música local 15300», coa actuación de Caor+Hannach, Sickeper, Radio Infame, Blackout, M. Degrees, Punk-Tojas, Bebidos Espirituosos e Keko.

1-7 de xullo de 2019

Ao longo destes días celebrouse o «Proxecto María Balteira» dentro do programa de actos do 800 aniversario da cidade de Betanzos, organizado e coordinado polo grupo poético Nova Poesía Guitirica, pola asociación Lar de Unta e polo Concello de Betanzos. O obxectivo foi achegar a

poesía medieval desta soldadeira da comarca betanceira e outros xogares do seu tempo. Celebráronse recitais de poesía, un concerto, unha andaina, charlas, mesa redonda, nas que participaron entre outros Dolores Cao, Concha Delgado, Xosé Ramón Pena, Eduardo Maragoto, Xulio Loureiro, Marica Campo, Alfredo Erias e Manuel Portas.

3 de xullo de 2019

No edificio Liceo foron entregados os premios do concurso «Detalles de 800 anos» convocado polo IES Francisco Aguiar coa colaboración da Asociación de Comerciantes de Betanzos e o Concello. Resultaron gañadores en adultos; Antonio Vidal e Carlos Álvarez e en categoría infantil, Marcelo Barreiro.

7 de xullo de 2019

Izan Prego, do equipo Kwon Betanzos, acadou o subcampionato de España xunior na categoría de 68 kg nos campionatos celebrados en Valladolid.

4 ao 30 de xullo de 2019

Ao longo destes días puido visitarse no edificio Liceo a exposición colectiva de pintura, escultura e fotografía titulada «8 séculos, 8 artistas», organizada polo Concello de Betanzos.

12-14 de xullo de 2019

Celebrouse a XXII edición da Feira Franca Medieval, declarada de Interese Turístico de Galicia, que contou con diversas recreacións históricas realizadas por voluntarios e grupos teatrais: expulsión dos leprosos, tributo das cen doncelas, torneo medieval... A Feira deu comezo coa lectura do pregón a cargo do ex concelleiro de cultura, Francisco Díaz Pereira, máis coñecido por «Pachico».

Arume

Pregón da XXI Feira Franca Medieval

Señora alcaldesa, rexedores, betanceiros e betanceiras, xentes doutras terras!

É para min un motivo de honra poder dirixirme a todos vós en tan extraordinario acontecemento e sentir o voso entusiasmo ao revivir o mundo medieval do que xorde BETANZOS.

Tiven a fortuna de nacer no corazón do casco histórico, de que o meu patio de xogos fosen o Adro de Santa María e a Praza de Fernán Pérez de Andrade. De descubrir, sendo aínda un nenho, os personaxes soterrados en San Francisco... «OS MEUS VECIÑOS DORMENTES!»

Personaxes como Andrade o Bo, ao que tanto debemos os betanceiros, pois mercé á súa vontade se constrúen tres das nosas grandes xoias arquitectónicas: as tres igrexas polas que Betanzos é considerada a CAPITAL DO GÓTICO GALEGO.

Arume

Eses cabaleiros pétreos e silandeiros dos que os nenos imaxinabamos grandes fazañas e aos que queríamos imitar... E IMITABAMOS!

Os de Santa María compartíamos escola en San Francisco cos do Matadoiro e da Ribeira. Un día – aínda hoxe non acerto a saber a razón- desatáronse as hostilidades e planificouse unha «batalla concertada» en día e hora. O certo é que os de Santa María preparámonos para defender a nosa «fortaleza», que era o ADRO. Botamos man das nosas espadas e arcos de madeira, así como doutros elementos de curiosa maquinaria bélica. A maioría de nós vestíamos pantalón curto con tirantes, e para cinguir a espada ao noso costado, utilizabamos un cordón o suficientemente grosso para que, a modo de cinto, nola suxeitase

O noso capitán, César, ordenou establecer quendas de vixilancia no campanario, por se atacaban pola retagarda, subindo polo Arco da Ribeira, e que accederan a Santa María a través da rúa Travesa. Mentres, o noso enxeñeiro, Luís, construía unhas catapultas montadas en dirección á rúa de San Francisco. Eran de pau e, para arrebolar a munición, á maneira dun cazo, colocou unhas latas de sardiñas grandes e redondas.... Así, entre todos fixemos provisión de pedras nos seus distintos tamaños, que amoreamos ao pé de cada catapulta... E esperamos.

A medida que avanzaba a tarde escoitabamos de lonxe un murmurio que viña do fondo da rúa, e cando ese murmurio se converteu en balbordo... Meu Deus! Centos de guerreiros detrás dunha enorme árbore que portaban entre tres ou catro, a modo de bandeira e ariete. Ocupaban toda a rúa ao fondo e ao ancho. Unha auténtica marea de nenos armados ata os dentes!

O capitán, sen perder a calma, dá as indicacións precisas para que ocupemos as nosas posicións e

Arume

Arume

establece que ninguén «abra fogo» ata que él o mande. Alea iacta est... Comenza o combate e as catapultas lanzan unha choiva de pedras que deteñen momentaneamente as tropas invasoras. Mentres se cargan de novo, son os arqueiros os encargados de tratar de deter o avance, pero son demasiados e a munición empeza a escasear. Cando a situación se volve crítica decretase a retirada, iso si, da mesma maneira ordenada que tantas veces viramos no cinema e nos tebeos do Jabato e do Capitán Trueno. **RETIRADA** cara a territorio neutral, o interior da Igrexa de Santa María, que é a nosa salvagarda sagrada.

As tropas hostís conquistaron o adro e como botín de guerra levaron as catapultas, non sen antes facer un intento de provocar a nosa saída ao berro de «chumbambe... chumbambe... Queremos guerra!» Pero nós fixemos caso omiso, e coa chegada do sancristán pasamos a refuxiarnos definitivamente na sancristía. Máis tarde chegaron os sacerdotes e algúns de nós revestímonos de monaguillos para axudar na novena, mentres o resto ocupou as primeiras filas de bancos. E así foi como unha tarde de «cruenta» guerra sen cuartel se converteu nunha tarde de piedade relixiosa.

Ao día seguinte, na escola, os inimigos do día anterior volvían a ser amigos e compañeiros, comentando entre chanzas e risotadas as vicisitudes da batalla co correspondente parte de guerra ata que todos ao unísono volvíamos cantar ás ordes do mestre o consabido soniquete $5 \times 3 = 15$ ...

Amigos e amigas, este ano é especial para Betanzos porque celebramos o 800 ANIVERSARIO do seu traslado á súa ubicación actual, o antigo Castro de Untia, que xorde do **FRATERNAL ABRAZO** entre o Mendo e o Mandeo.

Arume

Mercé ao Fuero de Benavente, Alfonso IX de León autoriza o traslado dos habitantes do Castro de Tiobre ao Castro de Untia. Así pois, Betanzos nace da FRATERNIDADE coa que nos agasallou a natureza e da FRATERNIDADE amosada na acollida por parte dos de Untia cara aos de Tiobre. FRATERNIDADE que BETANZOS segue practicando sempre que a ocasión o require, pois foi, é e será un dos nosos sinais de identidade. Como tamén o é ese sentimento de orgullo e pertenza que nos acompaña aló onde imos. Orgullo do noso e orgullo de poder compartilo. **ORGULLO DA NOSA HISTORIA, DA NOSA CULTURA, DO NOSO PATRIMONIO.**

A UNESCO define a cultura como o conxunto de trazos distintivos, espirituais e materiais, intelectuais e afectivos que caracterizan unha sociedade ou un grupo. Engloba, ademais das artes e das letras, os modos de vida, os dereitos fundamentais do ser humano, os valores, as tradicións e as crenzas.

A cultura outórganos ás persoas a capacidade de reflexionar sobre nós mesmos, de facernos racionais, críticos e eticamente comprometidos, de definirmos e de diferenciarnos nun mundo cada vez máis global e interconectado. De aí a súa consideración e prestixio, consecuencia da súa capacidade de asegurar a evolución dunha sociedade democrática avanzada, e de configurar a convivencia e o desenvolvemento pleno dos individuos que a integran. É por iso polo que Betanzos sempre tivo na cultura un obxectivo que, unido á extraordinaria herdanza dos nosos antergos, han de ser os principios básicos da fórmula que debemos aplicar para seguir avanzando como cidade.

Da mesma maneira que A PROTECCIÓN DO PATRIMONIO ha de ser unha prioridade. Porque o patrimonio, ademais de servir como ponte de unión entre o pasado e o futuro dunha sociedade, pode ser unha ferramenta de desenvolvemento socioeconómico de incalculable valor se se sabe empregar... Se se sabe rehabilitar e conservar. Unha FERRAMENTA IRRENUNCIABLE para **DESENVOLVER O BETANZOS QUE TODOS DESEXAMOS.**

Betanzos ten a sorte de ser unha cidade de costumes e de tradicións, cun patrimonio inmaterial único perfectamente preservado por xeracións e xeracións de betanceiros. Como as nosas DANZAS GREMAIS. CONSERVAMOS CATRO e en cousa duns días teremos a oportunidade de volver a velas xuntas, no mesmo marco, para celebrar o Día de Galicia! As de Mariñeiros e Labradores, tan ben representadas a través do esforzo e adicación dos Mozos do Pobo, que eficazmente dirixe Ton Pena. E as de Xastres e Zapateiros recuperadas a través da Escola Municipal de Folclore e o Grupo Azougue, produto do traballo e a investigación dos seus mestres e compoñentes.

Pero Betanzos tamén ten UN GRAN RETO, QUE HAI QUE AFRONTAR SEN DEMORA: a rehabilitación do seu centro histórico. Son necesarios a promoción de estudos e o establecemento de estratexias e proxectos de protección que impulsen de xeito definitivo o seu ARRANQUE. Ben é certo que se están vendo notables progresos grazas ao Plan Rexurbe, especialmente ostensible na rúa da Cerca. Unha rúa na que tamén se realizou unha magnífica pavimentación dentro do plan municipal de posta en valor de vías do entorno monumental. Mais na Cerca, a que para os milleiros de peregrinos que chegan á cidade a través do Camiño Inglés supón a súa primeira toma de contacto co BETANZOS INTRAMUROS, tamén está un dos símbolos do BETANZOS MEDIEVAL, esperando ser restaurado coa maior celeridade posible: A Casa Gótica, solar dos DORMENTES de SAN FRANCISCO, os García de Vilousaz

Tampouco a esquina e mazá da TORRE DE LANZÓS poden permanecer «atormentando» a vida cotiá da cidadanía betanceira e de quen nos visita, e requiren unha solución que todos esperamos máis pronto que tarde.

O mesmo que a Casa Nuñez, que alberga o Centro Internacional da Estampa Contemporánea, un proxecto cultural de incalculable valor que debemos preservar. Espero e confío que a xenerosa doazón dos seus propietarios ao Concello de Betanzos se formalice, e así pase a formar parte do PATRIMONIO DOS BETANCEIROS E BETANCEIRAS CON TODAS AS GARANTÍAS.

Alcaldesa, corporación municipal... Sei do amor que sentides por BETANZOS e confío na vosa capacidade para AVANZAR XUNTOS CARA ESE GRAN RETO. Como sei que faredes o imposible para revertir a situación actual e conquistar O BETANZOS QUE TODOS SOÑAMOS.

Non quero rematar sen evocar aquilo que constitúe o FUTURO de Betanzos. Os nosos nenos e nenas, que hoxe ollan ilusionados e sorprendidos o inicio da festa. Sexamos quen de sementar neles o respecto polo noso. Nós, como fillos e fillas, netos e netas dos avós devanceiros que sustentaron en nós a cualidade intelixente do respecto e o amor polo propio, temos a obriga moral de aprenderlles que estas rúas, estas casas, estes pazos e igrexas... non son a decoración do escenario onde se desenvolve a Feira Franca Medieval, senón unha OPORTUNIDADE DE FUTURO, unha OPORTUNIDADE DE VIDA.

DITO QUEDA.

E AGORA BETANCEIROS E BETANCEIRAS DESDE O FONDO DA VOSA ALMA, CO CORAZÓN NA GORXA BERRADE CONMIGO! PARA QUE ESCOITEN OS NÓSOS VECIÑOS QUE ESTÁN ALÉN DO MAR E AQUELES QUE XA NOS PRECEDERON E ESTÁN AGARDANDO POR NOS NAS ESTRELAS.

VIVA A FEIRA FRANCA MEDIEVAL! VIVA BETANZOS!
SAÚDE E BOAS FESTAS!

13 de xullo de 2019

A betanceira Raquel Vara Pernas proclamouse campiona de España de Padel por equipos nos campionatos celebrados en Valencia.

15-19 de xullo de 2019

Celebrouse a XIX Semana Internacional do Cine de Betanzos, dedicada nesta edición á cineasta Isabel Coixet Castillo baixo o título «**Isabel Coixet. Un cine comprometido**». A directora recibiu o galardón na clausura do festival no que se proxeccionaron boa parte dos seus traballos.

19-21 de xullo de 2019

Desenrolouse nestes días na Aula de Cultura Xulio Cuns o VIII Festival BetanJazz+ coa participación dos grupos: Alfredo García Quintet, Marcos Teira Quinteto Nós e Garelos Jazz Quintet.

19 de xullo a 28 de agosto de 2019

Ao longo destes días as rúas de Betanzos acolleron as obras participantes na edición especial do Certame de Pintura de Balconadas 800 aniversario, que tivo como temática Betanzos e a súa historia. O primeiro premio foi para a obra titulada «Tempus fugit» da artista viguesa, Aida Rodríguez Donoso. Os accésits foron para Mirian Loidi Zulet de Irún e Juan Carlos Platis Cores, de Vilagarcía de Arousa.

20 de xullo de 2019

As asociacións Amigos dos Ríos de Betanzos, Porta da Vila e Asociación Recreativa, Cultural e Deportiva Ría do Pedrido celebraron unha travesía náutica Betanzos-Pedrido para dar a coñecer os problemas deste tramo da ría, expostos por un manifesto previo lido por Alfredo Erias.

23 de xullo de 2019

No edificio liceo tivo lugar a clausura do Obradoiro de emprego de atención sociosanitaria a persoas dependentes, organizado polos concellos de Abegondo, Betanzos, Carral, Coirós e Paderne.

24 de xullo de 2019

Celebrouse na Praza dos Irmáns García Naveira o «XXIII Festival de Folclore Día de Galicia», organizado polo Concello. Participaron: Asociación Cultural Xóvenes do Pobo, Regueifeiros da Asociación Oral de Galicia y la Escola Municipal de Folclore do Concello de Betanzos. Esta última estrenou a danza de zapateiros, estando así presentes no acto as catro danzas gremiais, cousa que non sucedía desde hai máis de cen anos.

26 de xullo de 2019

A Farmacia Couceiro recibiu a medalla de prata de Betanzos en recoñecemento aos seus tres séculos de historia na mesma familia e no mesmo lugar. A alcaldesa, María Barral, fíxolle entrega da distinción á actual propietaria, María Sánchez.

26-28 de xullo de 2019

Desenrolouse ao longo destes días o IV Festival de Artes Escénicas na Rúa «Vai de rúa», organizado polo concello coa colaboración da Deputación da Coruña. Participaron nesta edición as compañías: Os Brigadiers, Maintomano, Paco Nogueiras, Pistacatro Productora de Soños SL, Elahood, Entremans, Desincronacidas, Pakolas, Fredi&Cía, Exire, La Macana e Sempre Arriba.

30 de xullo de 2019

A conselleira de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda, Ángeles Vázquez e a alcaldesa, María Barral, asinaron un acordo para a realización dun novo Plan Especial de Protección do Casco Histórico que foi asumido pola Xunta de Galicia por un importe de 150.000 euros.

1 de agosto de 2019

No edificio Liceo tivo lugar a presentación do libro titulado «Vales Villamarín e O Cisne de Vilamorta» unha versión galega da obra de Emilia Pardo Bazán que comezara a traducir Francisco Vales Villamrín e que completaron Lauro Xosé

Pedreira Ares e José-Domingo Vales Vía. Foi presentado por Concepción Delgado Corral e contou coa participación da periodista Lucía Tenreiro. O Acto foi presidido pola alcaldesa, María Barral.

2 de agosto de 2019

Na Sala Jesús Núñez do edificio Liceo inaugurouse a exposición fotográfica «A capela sepulcral de Andrade», organizada polo concello de Betanzos e creada por Alfredo Erias como director do Museo das Mariñas e autor da tese doutoral, *Iconografía de las tres iglesias góticas de Betanzos: San Francisco, Santa María do Azougue y Santiago*. É a primeira mostra sobre os contidos das tres igrexas góticas que se fai en Betanzos.

6-30 de agosto de 2019

No edificio Liceo tivo lugar a exposición de fotografías «Fútbol e danzas en Betanzos», realizada por Moncho Presedo e Ton Pena.

10 de agosto de 2019

Celebrouse a xornada «Caneiros en familia», organizada polo Concello e destinada a difundir e inculcar os valores tradicionais da romaría.

13 de agosto de 2019

A alcaldesa, María Barral, e o delegado territorial da ONCE en Galicia, Manuel Martínez, presentaron no edificio Liceo o cupón adicado ao globo de Betanzos.

13 de agosto de 2019

Na igrexa de Santiago celebrouse o tradicional Concerto Cidade de Betanzos, coas actuacións da Agrupación Musical Carlos Seijo, a Coral Polifónica de Betanzos e a Banda Municipal de Música do Concello de Betanzos.

14 de agosto de 2019

Na praza da Constitución a alcaldesa María Barral coroou á raíña das festas, a moza brigantina Paula Brea Germade. Seguidamente, desde o balcón da Casa Consistorial tivo lugar a lectura do pregón a cargo da presidenta do Centro Betanzos de Buenos Aires, Beatriz Lagoa Veiga. Este acto representou o comezo oficial das festas. Este ano contouse con actuacións de Luz Casal, Milladoiro ou a orquestra Sinfónica de Galicia.

Pregón das Festas de San Roque

Señora Alcaldesa, Miembros de la Corporación Municipal, Autoridades, Reina de las Fiestas, Damas de Honor, acompañantes, vecinos de Betanzos, familia y a todos los que visitan la villa en estas emblemáticas fechas.

Es un autentico honor para mi estar hoy en este balcón para desearles lo mejor para estas fiestas. Quiero dar las gracias a la Alcaldesa y a la Corporación Municipal por invitarme a dar el pregón este año y con ello hacer que esta noche sea, seguramente, una de las mas especiales e inolvidables de mi vida. No se si hay palabras suficientes para poder explicar la emoción y sa-

Prensa Concello

Arume

tisfacción que sentí cuando me propusieron que tuviera el honor de ser la pregonera de las Fiestas de San Roque en este año tan especial que se cumplen 800 años del traslado de la ciudad desde Tiobre al actual casco histórico.

Aceptado el reto y ya sin posibilidades de dar marcha atrás, no queda más remedio que comenzar a dar vueltas a la cabeza para decidir por dónde empezar, es decir, que contar o dejar de contar, pero pensé que si hablaba con el corazón no podía equivocarme, y por ese lado iré.

Espero que esta noche con ustedes, con mis familiares y amigos, sea capaz de controlar las emociones, y que estas se mantengan dentro, tenga la templanza para afrontar esta situación y el acto pueda desarrollarse con la elocuencia y serenidad que ustedes se merecen, aunque la emoción sea mayor que en ninguna otra ocasión.

Con frecuencia los Pregoneros de las Fiestas Patronales recurren a recuerdos de la infancia, tal vez para imprimir un sello de identidad con los orígenes en los que se cimentaron sus vidas. Yo también recurriré a alguno de los recuerdos de mi infancia, ya que, en ellos pueden encontrar algunas de las claves de porque estoy hoy aquí.

Nací a los siete días de llegar mi madre a Buenos Aires, crecí a miles de kilómetros pero todos los días al regresar a casa, era como si entrara en Galicia porque ella habita en cada hogar donde se encuentre un emigrante. Ellos nos transmitieron su cultura, nos inculcaron valores desde el ejemplo y fueron capaces de crear en nosotros ese doble sentimiento de pertenecer aun no habiendo nacido en ella. Ese sentimiento de pertenecer tan difícil de explicar pero tan fácil de sentir.

Mi infancia como ya saben no la viví en Betanzos, no en el de «acá» pero desde que tengo uso de razón reconozco esta ciudad como mía.

En Buenos Aires ya finalizando el siglo XIX comenzaron a reunirse los naturales de Betanzos para celebrar sus tradicionales fiestas. Sin globo y sin Caneiros presentes, pero sí en su imaginación y en sus recuerdos. Cuando se tiene que emigrar por las circunstancias que sean se echan de menos muchas cosas y se habla permanentemente de ellas. Es una manera de combatir la «Morriña»

Fue así que en 1905 surgió la Asociación «Hijos de Requian y Piadela», antecedente inmediato del «Centro Social de Betanzos» fundado en el año 1930. Recién en el año 1941 se adoptó por la denominación definitiva «Centro Betanzos de Buenos Aires» que es la actual.

En este momento deseo recordar a modo de agradecimiento eterno a ese grupo de personas de buena voluntad y de mejores ideas que reaccionaron en forma precisa ante la necesidad imperiosa de reunir a todos los naturales de Betanzos para dar apoyo material y moral a sus emigrantes y socorrer a todos los que lo necesitaran. Es así que contribuyeron para que muchos betanceiros fueran repatriados a la Argentina por problemas con la cruel guerra civil.

Pero no se conformaron con lo hecho y se ocuparon y preocuparon a lo largo de los años realizando una labor constante, eficaz y extensa a favor de la cultura en todas sus expresiones y nos dejaron bien asentados los pilares con los que se sostiene nuestro querido Centro: Libertad, Justicia y Solidaridad y la defensa permanente de la Cultura Gallega.

Los fundadores a quienes consideramos los mas visionarios de la diáspora Gallega, ya que el Centro Betanzos de Buenos Aires es el Centro Comarcal más Antiguo del Mundo, lograron superar todas las diferencias ideológicas, políticas y económicas y desde su fundación centraron el esfuerzo en cumplir objetivos claros apoyando la cultura, abriendo sus salones para la realización de todo tipo de encuentro, conferencias, exposiciones de arte, cine, conciertos, teatro, deportes y toda otra actividad que consideraran de interés.

En el año 1933 se fundó la Coral Os Rumorosos de la que fue Director el recordado Carlos López García, bajo su dirección la Coral se presentó en el Teatro Colon de Buenos Aires, en el también se estreno su Opera Sindy, hoy después de 86 años aun se mantiene vigente.

El mismo año se fundó la Biblioteca del Centro que está considerada como una de las más importantes de la colectividad Gallega por la cantidad y calidad de los volúmenes que alberga. Su nombre es «Antolin Faraldo»

En el año 2004 el Centro fue Declarado de Interés Cultural por la Legislatura de la Ciudad de Buenos Aires por su aporte permanente a las Culturas Gallega y Argentina.

En el año 2005, con motivo de cumplirse el centenario del Centro, el Ayuntamiento de Betanzos otorgo al Centro Betanzos de Buenos Aires por decisión unánime la medalla de oro de la ciudad.

En el año 2006 se creó nuestro sello Editorial con el que llevamos editados más de 30 títulos de diversos autores, y diversas temáticas.

En el año 2009 El Ministerio de Trabajo e Inmigración del Gobierno de España nos otorgo la Medalla de Honor de la Emigración en su categoría de oro.

Hoy llegamos a los 114 años en unas condiciones que nos permiten mirar con esperanza hacia el futuro. Estamos preparados para el mañana, tenemos las herramientas y el equipo humano para mantener firmes las bases que nos han legado. Hoy podemos decir que el objetivo que se marcaron esas personas al fundarla ha sido cumplido.

Seguiremos reinventando cada día nuestro espacio esforzándonos en buscar nuevas formulas para realizar una oferta de calidad que responda a la demanda de una sociedad en constante evolución y lo haremos en continuidad de lo ya hecho. Siempre haciendo conocer al Betanzos de «acá» en todas sus facetas.

Ahora toca hablar del Betanzos de «acá».

Pero yo no voy a hablar de su historia, encontrándome aquí con buenos historiadores, Cronista Oficial, personas especializadas y muy entendidas en la materia, sería una irreverencia de mi parte.

Pero si voy a hablar del Betanzos de «acá» describiéndolo como yo lo siento: una ciudad abierta, tolerante, generosa, culturalmente inquieta, llena de luces y olores de esos que te roban el alma y hacen que siempre quieras volver. Una ciudad de gente noble, hospitalaria y luchadora.

Una ciudad que ha crecido y a pesar de sus 8 siglos no ha envejecido, tiene un futuro inmenso por su ubicación privilegiada, en un territorio natural maravilloso, pero también por su gente y sus

instituciones que supieron crear el entorno necesario para desarrollar una comunidad de la que podemos sentirnos orgullosos.

Y no quiero avanzar sin antes destacar algo que desde mi primer viaje me ha llamado poderosamente la atención y es comprobar cómo la tradición se ha mantenido casi intacta, inmutable al paso de los siglos y por tanto se ha convertido en una de las señas de identidad que nos define como betanceiros. Gracias por saber cuidar y conservar nuestra historia.

Se llama Betanzos de los Caballeros y es una de las siete capitales del Reino de Galicia, seguramente la que mas orgullosa esta de su pasado.

Los que nacieron en Betanzos presumen de ello, su villa medieval, sus fiestas, su gastronomía, sus calles en las que se respira la trascendencia de su paso por la historia.

Debo mencionar a sus iglesias, San Francisco una de los templos góticos mas hermoso de toda Galicia, en su interior se encuentra el sepulcro de Fernan Pérez de Andrade.

Santa María de Azogue, preciosa con su rosetón

Iglesia y convento de Santo Domingo.

Santuario de Nuestra Sra. de Los Remedios.

Iglesia de Santiago.

Sus 8 parroquias de las que destaco a Piadela solo porque en ella nacieron mis padres.

Plaza de la constitución con su Ayuntamiento y la Torre del Reloj.

Las Murallas de la ciudad.

Palacio de Bendaña.

Palacio de Lanzos.

Edificio Archivo o Liceo.

Casa Núñez, Casa Pita.

Palco de la Música.

La Fuente de Diana La Cazadora.

La Farmacia Couceiro 300 años. La Primera de Galicia.

El Museo de las Mariñas, El Museo de la Estampa Contemporánea.

Cine Alfonsetti.

El Banco Echevarria el Primer Banco de España.

El legado de los hermanos García Naveira, que emigraron a la Argentina a finales del siglo XIX, donde hicieron su fortuna con la que a su regreso a Betanzos realizaron obras benéficas en la ciudad. En especial el Pasatiempo un antecedente de los parques temáticos actuales.

Sus Fiestas de San Roque con su emblemático globo de papel más Grande del Mundo, su lanzamiento es el acontecimiento que atrae a más forasteros a la ciudad. Gracias totales a la familia de Don Claudino Pita Pandelo.

O día 14 de agosto foi recibida na Sala Capitular do Concello unha delegación de Betanzos de Bolivia.

Los Caneiros fiesta de alegría desbordante y muy colorida, en la que la buena comida, el vino, la música y la amistad resumen la vocación lúdica y alegre del Gallego.

La Feria Medieval cada segundo fin de semana del mes de Julio se revive el pasado de la ciudad, todas su gente se visten de época e instalan en las calles puestos Artesanos, organizan actividades gremiales, representaciones teatrales y musicales.

El Festival de Cine.

Las Balconadas.

Los Mercados semanales y ferias quincenales.

En lo Deportivo el Club de Piragüismo Ría de Betanzos, Betanzos Club de Fútbol, solo por citar algunos.

En lo artístico La Coral Polifónica, Conservatorio Municipal de Música, la Escuela Municipal de Folclore y destaque a la Banda Municipal que en el año 2005 cuando se cumplía el Centenario del Centro de Betanzos nos visito realizando varias actuaciones finalizando su visita con un extraordinario concierto en el Teatro Avenida de Buenos Aires del cual aun hoy se sigue hablando.

En cuanto a su Gastronomía se celebra la semana de la Tortilla que es plato por excelencia de la gastronomía betanceira.

La Fiesta del Vino de Betanzos.

En sus numerosas Bodegas, Bares y Mesones se puede degustar durante todo el año cualquier plato , mariscos, pulpo, pescados, carne de ternera, de cerdo, quesos del país y muy buena repostería.

Con todo lo enumerado como no vamos a presumir de ser betanceiros, y seguramente me estoy olvidando de un sin fin de actividades que al no estar aquí a diario se me pasan por alto.

Sra. Alcaldesa, Miembro de la Corporación Municipal, betanceiras, betanceiros, esto ha de ir acabando. Aprovecho la oportunidad que como Pregonera se me brinda para tener un reconocimiento a todos porque sin vuestro esfuerzo hacen que Betanzos sea la legítima e indiscutible Capital de la Mariñas.

Ahora invocare la Protección del Patrón San Roque y desde aquí los convoco a disfrutar y vivir con plenitud Las Fiestas Patronales de San Roque 2019. Un pueblo que sabe divertirse a fondo, en paz y armonía es un pueblo culto y sabio. Les deseo que sean estas fiestas las mejores fiestas que se hayan disfrutado en Betanzos, que se graben en la memoria de todos para que su recuerdo alivie la morriña de los que tendremos que irnos de nuevo y anime a los que se quedan a seguir trabajando juntos, para conseguir una villa aun más feliz de lo que es hasta ahora.

Las mejores fiestas del Mundo están a punto de comenzar.

Muchísimas Gracias.

Viva San Roque... Viva Betanzos!

Arume

15 de agosto de 2019

Na praza da Constitución tivo lugar o acto de coroamento da raíña infantil das festas, a fermosa rapaciña Aitana Campos Cupeiro, que recibiu a coroa de mans da alcaldesa, María Barral. Seguidamente, o mozo, José Varela García, deu lectura ao pregón infantil.

Función do Voto (16 de agosto)

Señor San Roque

É a segunda vez que estou diante de ti para cumprir co voto que, ano tras ano, desde hai séculos, o pobo de Betanzos che fai neste día. Veño, se cabe, con máis humildade ca nunca, porque este mesmo pobo vén de outorgarme unha confianza enorme, a min e ao meu equipo de goberno, para acompañalo coas mellores decisións posibles nos vindeiros anos. E por iso pídoche, antes que nada, que me axudes a atopar os camiños máis atinados para todos e todas. Este é un ano moi especial para a nosa vila. Celebramos que hai 800 anos Afonso IX asinou o privilexio, a petición da veciñanza de Betanzos, para trasladar a cidade dende a súa antiga localización en San Martiño de Tiobre á actual, sobre o castro de Untia. Guíanos, señor, para que

Betanzos mire con esperanza cara ao futuro, sen esquecer o seu histórico pasado.

Cada ano é distinto no mundo en que vivimos e semella que este vai quedar marcado moi especialmente polo odio. Porque o odio ao diferente, mesturado con moita ignorancia e con todo tipo de discursos xenófobos, pode levar, e leva, a crimes espantosos. Adoitamos crer que eses crimes están lonxe, mais nada que pasa en calquera parte do mundo nos debe ser alleo e todo pode suceder cando os líderes dos pobos se empeñan en separar en vez de unir. Un mal, iso de separar en vez de unir, que afecta tamén á Unión Europea e que, confiemos, atope algunha maneira de solución acordada.

O sentido territorial dos seres humanos tivo unha función de supervivencia que nos trouxo ata aquí, pero a estas alturas xa deberíamos saber que se non se controla lévanos aos crimes máis arrepiantes. E hoxe temos medios de comunicación suficientemente sofisticados como para saber que todos somos moi parecidos, máis aló das nosas características físicas. É máis, que toda a vida no planeta está feita cos mesmos elementos básicos e que todos os seres vivos estamos interconectados dunha ou doutra maneira.

Por que nos empeñamos en volver cara atrás cando o planeta, enfermo, nos está a dicir día tras día que nos debemos xuntar, mesmo que é hora de establecer institucións de goberno globais para reconducir, se aínda é posible, o desacougante cambio climático, por exemplo?

Semella que estes pensamentos, aparentemente tan lóxicos, resultan de imposible realización, e iso lévanos doadamente á melancolía, que neste día festivo debemos desterrar dos nosos corazóns, coa túa axuda.

Danos, pois, esperanza para cambiar as cousas, para que homes e mulleres se respecten e teñan os mesmos dereitos na lei e na realidade de cada día, para que a liberdade venza aos totalitarismos de calquera cor en todo tempo e lugar, para que a semente do odio desapareza dunha vez e para que a humanidade, finalmente, estea na mellor disposición de explorar o vasto universo, un obxectivo que apenas iniciamos.

Empecemos por mirar ao noso arredor, aos nosos veciños e veciñas, e vexamos que tamén entre nós hai persoas que non atopan traballo, que hai xente enferma, que incrivelmente segue a haber quen ten que abandonar a súa casa na procura dun futuro mellor, lonxe da terra. Pensemos hoxe e sempre nos

Arume

nosos emigrantes de todo o mundo, porque todos temos familia fóra; sexamos agora e sempre un gran pobo unido, unha gran familia cos nosos emigrantes.

Axúdanos, señor San Roque, a poder levar a bo termo o concepto de xustiza social, imprescindible para que ninguén quede na marxinação. Axuda aos nosos gobernos para que saiban atopar as políticas económicas e sociais máis xustas e solidarias posibles. Políticas que nos traian a confianza no porvir, un porvir que temos que construír cada día sen que ninguén quede no camiño e sen sacrificar dereitos sociais que tantos anos e tanto esforzo nos custou conquistar. A xustiza distributiva é a que nos ten que levar ao obxectivo de repartir mellor os bens materiais para compartilos coas persoas menos afortunadas.

Ti que fuches peregrino, axúdanos a escoller o bo camiño: ese que dará máis luz ás nosas vidas.

Grazas

16 de agosto de 2019

Nunha praza abarrotada de público e con gran expectación realizou o seu ascenso o globo de San Roque, que realizou a familia Pita. Foi parar ao lugar de Vilarraso no concello de Aranga.

18 e 25 de agosto de 2018

Como é tradicional foron moitas as lanchas engalanadas que subiron río arriba polo Mandeo ata o campo dos Caneiros, para o que se contou cun amplo dispositivo de seguridade.

21 de agosto de 2019

Dentro dos actos das Festas Patronais tivo lugar no claustro do Museo das Mariñas un concerto do grupo Sax Antiqua.

Arume

Os Caneiros de 2019. Fotos: ARUME.

Artime

22 de agosto de 2019

Dentro do programa de festas do San Roque e como un dos actos de celebración do 800 aniversario celebrouse na Praza do Campo unha actuación da Orquestra Sinfónica de Galicia dirixida por José Trigueros. O programa tivo a singularidade de representar a danza de xastres por parte da Escola Municipal de Folclore coa adaptación musical de Pedro Lamas e Roberto Somoza. O concerto foi patrocinado por ABANCA.

Artime

Artime

23 de agosto de 2019

Na Sala Capitular do Concello a alcaldesa, María Barral, e varios concelleiros recibiron á presidenta do Centro Betanzos de Buenos Aires.

25 de agosto de 2019

O padexeiro brigantino, Carlos Arévalo conseguiu a medalla de prata no Campionato do Mundo K4 500 celebrado en Szeged (Hungría) xunto con Rodrigo Germade, Saúl Craviotto e Marcus Cooper. A proba foi seguida en directo por numeroso público no edificio Liceo. O 30 deste mes, Carlos Arévalo foi recibido pola alcaldesa, María Barral e varios concelleiros na Sala Capitular.

4 ao 26 de setembro de 2019

No edificio Liceo puido contemplarse a exposición «Conversando» da artista Sabela Arias Castro, organizada pola Asociación Cultural Eira Vella.

6 de setembro de 2019

A alcaldesa, María Barral, reuniuse en Santiago co presidente da Xunta de Galicia, Alberto Núñez Feijoo, para tratar sobre a restauración do Pasatempo, posta en marcha dun servizo asistencial como Centro de Día e obras do CEIP Vales Villamarín.

7-8 de setembro de 2019

Tivo lugar na praza do Campo a XV edición de MercaBetanzos, o mercado das oportunidades do comercio local. Foi organizado pola Asociación de Comerciantes e Empresarios de Betanzos en colaboración co Concello.

14-15 de setembro de 2019

Na Praza do Campo celebrouse a VII Mostra de produtos da Reserva da Biosfera que este ano tivo o lema «eu cociño con produtos locais». Degustacións, actuacións musicais, obradoiros e demostracións conformaron as actividades levadas a cabo para resaltar a calidade dos produtos da comarca. Na inauguración estiveron presentes o director xeral de Gandararía, Agricultura e Industrias Alimentarias, José Balseiros, o presidente da Reserva da Biosfera, José Antonio Santiso, varios alcaldes da comarca, así como a alcaldesa de Betanzos, María Barral, e varios concelleiros.

14 de setembro de 2019

Foron moitos os betanceiros que se reuniron no auditorio do Pasatempo para celebrar o encontro «Moito + ca 800», unha comida de confraternización das xeneracións dos maiores de cincuenta anos.

14-22 de setembro de 2019

Desenvolveuse nestes días a VIII Semana de Custodia do Territorio organizada pola Fundación Fragas do Mandeo coa colaboración de outras asociacións e colectivos. O programa incluíu conferencias e actividades de voluntariado para a mellora dos espazos naturais da Reserva da Biosfera.

23 de setembro de 2019

No edificio Liceo tivo lugar a inauguración dos encontros «Outonos pola igualdade e a Reserva da Biosfera das Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo».

26 de setembro de 2019

Presentouse no edificio Liceo o Programa Universitario para maiores de Betanzos posto en marcha pola Universidade Senior e o Concello. O acto contou coa presenza da vicerreitora de Oferta Académica e Innovación Educativa, Nancy Vázquez, e a directora da Universidade Sénior, Matilde García Sánchez, ademais da alcaldesa, María Barral.

27 de setembro de 2019

Na librería Biblos presetouse o libro «900» co que Xabier López acadara o XXX Premio Torrente Ballester de narrativa en galego. No acto estivo acompañado do responsable de cultura da Deputación da Coruña, Xurxo Couto e do director de edicións de Galaxia, Carlos Lema.

Arume

27 de setembro de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar a presentación do *Anuario Brigantino 2018* n.º 41. O acto estivo presidido pola alcaldesa, María Barral, a quen acompañaba o concelleiro de cultura, Andrés Hermida e o director da publicación, Alfredo Erias. A presentación correu por conta do doutor en lingüística, James Duran.

2 a 17 de outubro de 2019

No edificio Liceo tivo lugar a exposición de fotografía «XIV Concurso de Fotografía Xurxo Lobato 2019» organizado pola Asociación de Amigos do Instituto Monelos A Coruña.

1 de outubro de 2019

Na librería Biblos inaugurouse a exposición «O debuxo na ciencia» da bióloga e ilustradora betanceira, Sabela Lorenzo Robledo.

4 de outubro de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar o concerto «María qué» (Portugal), cun repertorio de temas tradicionais portugueses, dentro das actividades do «Encuentro Internacional de Música de Pulso y Púa en Galicia 2019», organizado pola Asociación Cultural Pórtico das Artes, coa colaboración do Concello de Betanzos.

4-13 de outubro de 2019

Ao longo destes días celebrouse a IX Semana da Tortilla de Betanzos, organizada polo Concello e na que participaron vinte e dous establecementos. O evento contou coa colaboración da casa de refrescos Coca-Cola quen premiou aos escollidos entre os participantes na votación. O premio á mellor tortilla recaeu en Casa Miranda, que tamén obtivo o premio de votación popular.

4 a 29 de outubro de 2019

No edificio Liceo tivo lugar a exposición de fotografía «Imaxes de 800 anos», realizada polo alumnado de 3.º de ESO do IES Francisco Aguiar.

Outubro de 2019

A poeta betanceira, Raquel Vázquez, resultou gañadora do «Premio de Poesía Loewe a la Creación Joven»

5 de outubro de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar o concerto do Certame Musical Fran Pérez Narf da Deputación da Coruña que correu por conta do grupo Néboa. Foi organizado pola Deputación da Coruña coa colaboración do Concello de Betanzos.

6 de outubro de 2019

Na Aula Municipal de Cultura Xulio Cuns tivo lugar a representación teatral «Cinco minutos para respirar», por conta da compañía de teatro Ítaca Teatro dentro do programa «Nós contra a violencia». Foi organizado pola Secretaría Xeral de Política Lingüística en colaboración coa Secretaría Xeral de Igualdade e o Concello de Betanzos.

13 de outubro de 2019

Celebrouse na nosa cidade a II Carreira das Empresas de Galicia con arredor de 400 corredores.

18 de outubro de 2019

Na Aula Municipal de Cultura Xulio Cuns tivo lugar a actividade «Música e lingua, repaso da nosa música contemporánea e o papel da muller nel» a cargo do grupo galego Zenzar. Foi organizado polo Concello dentro do programa Lingua a escena, da Rede cultural da Deputación da Coruña.

19 de outubro de 2019

No edificio Liceo celebrouse o contacontos musical para nenos «Quen canta Alí» por conta de Luis Prego e Fabaloba dentro do programa Sábados miúdos, organizado polo Concello de Betanzos a través do programa Lingua a escena, da Rede cultural da Deputación da Coruña.

19 de outubro de 2019

Na Biblioteca Municipal A. Castelao tivo lugar o obradoiro de maxia «4.0 obramaxia», impartido polo Mago Pedro Bugarín dentro da campaña Outono de lecer na Biblioteca, organizado pola Xunta de Galicia coa colaboración do Concello de Betanzos.

19 de outubro de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar a representación teatral da obra «Casa O Rei» interpretada pola compañía Ibuprofeno Teatro, organizada polo Concello de Betanzos dentro da Rede Galega de Teatros e Auditorios da AGADIC.

19 de outubro de 2019

Na Igrexa de Santiago tivo lugar o concerto do trío EnClave dentro da programación Atmósfera Galicia, organizada polo Xacobeo 21 da Xunta de Galicia coa colaboración da Unidade Pastoral de Betanzos.

19-20 de outubro de 2019

Celebrouse no cine Alfonsetti a «Xornada sobre o réxime xurídico das actividades deportivas no medio natural», organizadas pola Asociación Galega de Dereito Deportivo.

23-25 de outubro de 2019

Desenvolveuse ao longo destes días no edificio Liceo o XV Festival Internacional de Títeres Consorcio As Mariñas (Galicreques 2019), organizado pola Asociación Cultural Barriga Verde e o Concello de Betanzos, no que participaron os seguintes grupos: Nella Férrez (Arxentina), Chachakün (Arxentina) e Títeres Cachirulo (Galego-Arxentina).

25 de outubro de 2019

Celebrouse no Teatro Alfonsetti o V Certame de Monólogos Cómicos de Betanzos, presentado

Prensa Concello

por Paco Lodeiro e contou coa actuación de Aixa Romay e Dj Sebas21. Participaron: Rafa Trébol, Chusco Somoza, Melanie González, Matías Cubilla, Mariángeles Diab e Mago Bruneti.

26 de outubro de 2019

O clube Ría de Betanzos, así como varios dos seus padexeiros: Gema Alonso, Irene Lata, Marcos Cascallar, Javier Benito, Iván Fernández e Carlos Arévalo, recibiron o recoñecemento do Concello cunha recepción por parte da alcaldesa, María Barral e o concelleiro de Deportes, Andrés Hermida.

26 de outubro de 2019

Na Biblioteca Municipal A. Castelao tivo lugar a actividade de teatro e cociña «A cabaza encantada», impartida pola compañía Teatro Calabaza».

dentro da campaña Outono de lecer na Biblioteca, organizada pola Xunta de Galicia coa colaboración do Concello de Betanzos.

9 de novembro de 2019

No edificio Liceo, e dentro do programa Sábados miúdos, organizado polo Concello dentro do programa Lingua a escena da Rede cultural da Deputación da Coruña, tivo lugar o contacontos «Nano vai á escola», por conta de Raquel Queizás.

16 de novembro de 2019

Como vén sendo tradicional, os betanceiros que cumpriron o medio século reuníronse para celebrar o acontecemento.

16 de novembro de 2019

Tivo lugar na igrexa de San Francisco a celebración do centenario da declaración do templo como Monumento Nacional e Histórico cun concerto a cargo de Luar na Lubre.

16 de novembro de 2019

José García Varela «Ventosa» recibiu unha homenaxe por parte do Concello pola súa traxectoria e o seu labor en favor do ciclismo local. A partir deste día o velódromo que arrodea o campo de fútbol García Irmáns levará o seu nome.

Arume

18-25 de novembro de 2019

Desenrolouse ao longo destes días a campaña «Betanzos en Negro» organizada polo Concello con motivo do Día Internacional pola eliminación da violencia contra as mulleres, á que se sumaron Asociacións, colectivos e comerciantes da cidade.

26 de novembro de 2019

A betanceira, Noelia Teijeiro Cal, recibiu o premio do VII Concurso de Traballos Académicos con Perspectiva de Xénero Ángeles Alvariño, convocado pola Oficina para a Igualdade de Xénero da Universidade da Coruña polo traballo de fin de máster, titulado, «Los nuevos vínculos relacionales: los jóvenes ante las no-monogamias».

28 de novembro de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar un concerto de piano por conta dos pianistas Jorge Briones e Javier Ares, dentro dos actos do Ano Gaos (1959-2019). Foi organizado pola Deputación da Coruña coa colaboración do Concello de Betanzos.

29 de novembro de 2019

María Barral Varela, alcaldesa de Betanzos, foi elixida este día en Santiago como Vicepresidenta da Federación Galega de Municipios e Provincias. E, así mesmo, foi elixida vicepresidenta do Consorcio das Mariñas.

Novembro de 2019

Neste mes finalizouse a dixitalización de arredor de 80.000 páxinas do Arquivo Municipal gracias a unha subvención para a dixitalización do patrimonio cultural de Galicia cofinanciada pola Unión Europea, no marco do Programa Operativo Feder Galicia.

29 de novembro de 2019

Celebrouse na Aula de Cultura Xulio Cuns o VIII Memorial Carlos López García-Picos, organizado polo Concello de Betanzos, cunha charla-conferencia por conta do grupo Zoar onde se presentará o vídeo «Retorno a orillas del Plata» sobre a súa xira por Bos Aires coa música de Carlos García-Picos. Finalizouse co concerto «Cuartetos de corda galegos» por conta do Cuarteto Novecento.

29 de novembro-8 de decembro de 2019

Ao longo destes días desenvolveuse a Semana do Pincho, organizada polo Concello en colaboración cos hostaleiros. Nela participaron 26 establecementos, e o petisco do restaurante *Casanova* foi o escollido como gañador do certame. No concurso popular dos clientes resultou gañador o restaurante *Cho*.

Arume

30 de novembro de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar a representación teatral da obra «Bernarda», interpretada pola compañía Malasombra Producións, organizada polo Concello de Betanzos dentro da Rede Galega de Teatros e Auditorios da AGADIC.

Novembro de 2019

O Instituto Francisco Aguiar de Betanzos foi premiado pola Consellería de Educación polo proxecto «Betanzos 800 anos».

Decembro de 2019

En todo este mes e parte de xaneiro de 2020 desenvolveuse o programa de Festexos de Nadal, organizado polo Concello, que contou coa colaboración de diferentes asociacións e colectivos da cidade, así como da Rede Cultural da Deputación da Coruña.

1 de decembro de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar o concerto da Coral Polifónica el Eco, organizado polo Concello dentro da Rede Cultural da Deputación da Coruña.

1 de decembro de 2019

Na Igrexa de Santa María tivo lugar o Concerto da Ilusión da Banda Municipal de Música de Betanzos, organizado polo Concello de Betanzos coa colaboración da Asociación Amigos da Banda. Ingresaron na Banda catro novos integrantes: Anxo Facal París, Martín Fernández Doporto, Carmela Pintor Carracedo e Javier Sánchez Gómez.

Decembro de 2019

O Concello sacou a licitación a segunda fase das obras de substitución de luminarias convencionais por outras de tecnoloxía led. En total invertíronse 539.841,65 €, financiados dentro do programa operativo Feder, da Unión Europea, de crecemento sostible.

2 de decembro de 2019

No edificio Liceo celebrouse a xornada «A importancia dos valores deportivos na mocidade», organizada polo Espazo Xove de Betanzos e promovido pola Consellería de Política Social. Nela participou a directora xeral de Xuventude, Cristina Pichel, e varios deportistas destacados da localidade.

4-13 de decembro de 2019

Na Sala de Exposicións Jesús Núñez do edificio Liceo puido verse a exposición colectiva «Arte en fío» con obras realizadas polos usuarios do Centro de Rehabilitación Psicosocial e Laboral da Asociación APEM Betanzos.

Decembro de 2019

O Concello contratou a elaboración dun Plan de Protección Especial do casco histórico.

4-19 de decembro de 2019

No edificio Liceo tivo lugar a exposición e mercado de bordados artesanais realizados polo Centro Ocupacional Pai Menni de Betanzos.

4 de decembro de 2019

O neumólogo do Complexo Hospitalario Universitario A Coruña, Luis Domínguez Juncal impartiu unha charla no edificio Liceo sobre como deixar de fumar, organizada polo Centro de Saúde de Betanzos e o Concello.

Decembro de 2019

Neste mes celebrouse na Aula de Cultura Xulio Cuns o XI ciclo de Teatro en Familia incluído na programación de Nadal do Concello dentro da Rede Cultural da Deputación da Coruña. As obras representadas foron: «Gaia», interpretada pola compañía Entremáns, «Os fabulosos Cleaners», interpretada pola compañía Malasombra Produccións, «Ummm!!», interpretada pola compañía Teatro Avento Produccións e «Mai Mai», interpretada pola compañía Baobab Teatro.

8 de decembro de 2019

Dentro dos actos de Nadal puido visitarse a partir deste día o Belén móbil que dirixe Manuel López Castro, situado no segundo andar do edificio Liceo.

14 de decembro de 2019

Organizado pola Unidade Pastoral de Betanzos, celebrouse un concerto de Nadal na igrexa de Santiago por conta da Agrupación Coral Carabé.

17 de decembro de 2019

Celebrouse na Aula de Cultura Xulio Cuns unha sesión dun Pleno Infantil, organizada polo Concello de Betanzos en colaboración con UNICEF e os centros educativos.

19 de decembro de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar a presentación do libro de fotografía *Octingenti* do que son autores José Caruncho, Francisco Pillado e Inocencio Schmidt. Foi editado pola imprenta Lugami Artes Gráficas, con motivo da celebración dos 800 anos de fundación de Betanzos e co obxectivo solidario de acudir á causa de Noel e contra o meduloblastoma

19 de decembro de 2019

Organizado pola Unidade Pastoral de Betanzos, celebrouse un concerto de Nadal na igrexa de Santo Domingo por conta do Coro da UDC Sénior Campus de Ferrol.

20 de decembro de 2019

Na Aula de Cultura Xulio Cuns tivo lugar a IV Gala do Deporte, na que se recoñeceron os logros de varios deportistas e entidades locais destacadas no ano 2018. Os premios aos mellores deportistas do ano foron para Ivanna Román e Carlos Arévalo.

24 de decembro de 2019

Tivo lugar a Travesía de Nadal Betanceira, organizada polo Concello de Betanzos e *As Vellas non Paramos* a beneficio de Cruz Vermella Betanzos.

26 de decembro de 2019

A empresa Viaqua de Galicia fixo entrega ao Concello de Betanzos dunha partida de xoguetes destinada a nenos e nenas de familias necesitadas dentro dunha campaña que ten como finalidade que «ningún neno se quede sen o seu regalo nestas festas de Nadal e Reis».

26 de decembro de 2019

Organizado polo Concello comezou a desenrolarse o programa «Conciliando no Nadal» para nenos e nenas de 3 a 12 anos.

30 de decembro de 2019

No edificio Liceo tivo lugar a exposición titulada «Á violencia de xénero dille non!», organizada pola Secretaría Xeral de Igualdade da Xunta de Galicia coa colaboración do Concello.

31 de decembro de 2019

Celebrouse a III San Silvestre Betanceira, con saída e chegada na Praza da Constitución, organizada pola Asociación *As Vellas non Paramos* e o concello. Contouse cunha alta participación, chegando aos 900 participantes.

NORMAS DE PRESENTACIÓN DE ORIXINAIS DO ANUARIO BRIGANTINO

Tema

O *Anuario Brigantino* é una revista de investigación nos campos da Arqueoloxía, Historia, Historia da Arte, Historia da Literatura e Antropoloxía, podendo admitir excepcionalmente outros, segundo o criterio do Comité Científico.

Publicación

Os orixinais deberán ser inéditos. Oportunamente e diante de traballos de especial interese, o Comité Científico poderá contemplar a publicación de traducións, a reedición de traballos raros e/ou antigos, así como edicións corrixidas e/ou aumentadas de traballos publicados fóra da revista.

Formato e soporte

Os orixinais presentaranse a través dunha copia en papel Din-A4 e outra en soporte informático (Word ou procesadores similares). Cando sexa preciso tamén se poderá utilizar o correo electrónico. As direccións respectivas son: Anuario Brigantino, rúa Emilio Romay, 1, 15300 Betanzos, A Coruña, España.

Extensión e ilustracións

Unha vez maquetado co estilo propio do *Anuario Brigantino*, aconséllase que o traballo non supere as 25 páxinas, se ben o Comité Científico poderá establecer as excepcións que considere oportunas. Canto ás ilustracións, o *Anuario Brigantino* caracterízase por favorecer a súa utilización sen máis atrancos que a coherencia co texto e o sentido común canto ao seu número, aspectos que quedan a criterio do Comité Científico, o mesmo que o emprego de cor ou branco e negro.

Idioma

A redacción poderá entregarse en galego ou castelán, se ben, excepcionalmente e sempre a criterio do Comité Científico, poderá utilizarse outro idioma.

Autor-Autores

Engadirase a dirección completa do/a autor/a ou autores/as, incluídos teléfonos e correo electrónico, así como a institución onde presten os seus servizos, se fose o caso, e o cargo que ocupan. Engadirase, así mesmo, nota biográfica do autor ou autores, que non exceda de 5 liñas maquetadas.

Sumario e Abstract

Os orixinais deberán acompañarse dun sumario ou resumo na lingua do traballo e outro (*abstract*)

en inglés, que non deben exceder, cada un, das 10 liñas maquetadas.

Texto

Empregarase a *cursiva* para aquelas palabras que se utilicen como denominacións técnicas ou sexan alleas á lingua na que se redacta o orixinal.

Utilizaranse as comiñas « ... » para as citas textuais breves (inferiores a 50 palabras); as demais irán en parágrafo á parte e sangradas na marxe esquerda sen entrecomiñar.

As aspás simples ' ... ' resérvanse para encerrar significados.

As supresións de texto nas citas indícanse mediante tres puntos entre corchetes [...].

As intervencións do autor nas citas tamén se farán entre corchetes.

Citas bibliográficas

Acceptaranse dous sistemas, separados ou mixtos.

A) Na medida do posible, farase un uso preferente do sistema de referencias parentéticas, información que se complementará coa bibliografía do final do texto. Entre paréntese sitúase o apelido (ou apelidos, se se considera) do/a autor/a ou autores/as, con minúscula e sen a inicial do nome propio, seguido por coma, espazo e ano de publicación. Se é preciso, despois de dous puntos, irá o número de páxina (se se sinala a primeira e a última, sepáranse por un guión). Se se trata dunha obra en varios volumes, antepoñerase o número do que corresponda ao da páxina, separados por coma. Se o envío non é a unha páxina senón a unha columna, un documento, etc. incluírase antes da cifra a abreviatura correspondente. Exemplos: (Míguez, 2000), (García Bellido, 1943: 21), (Pastoureau, 1988: 261-316), (Meijide, 1988: doc. 2, 38).

Cando no mesmo ano hai dúas ou máis publicacións dun mesmo autor ás que hai que referirse, colócase detrás do ano unha letra para identificalas: (Monteagudo, 2000a)

Cando se inclúe o nome do autor no texto, entre parénteseponse só o ano e, se procede, as páxinas. Exemplo: Como indicou Barreiro Fernández (1984: 51)...

Se hai máis dun autor, inclúense todos ata tres, separados por comas, e se hai máisponse só o primeiro seguido de *et al.*

B) As tradicionais chamadas ou notas no corpo do texto indícanse mediante números voados. Neste caso, as citas bibliográficas numeradas a pé de páxina seguirán as normas expostas no apartado de Bibliografía.

Bibliografía

A BIBLIOGRAFÍA sitúase ao remate do traballo, seguirá unha orde alfabética por apelidos e, dentro do mesmo autor, por orde cronolóxica. Teranse en conta as consideracións seguintes: 1) os/as autores/as españois e hispanoamericanos ordénanse polo primeiro apelido e cando é idéntico, polo segundo; se este tamén se repite, polo nome. 2) os/as anglosaxóns/nas, rusos/as e portugueses/as, polo 2. apelido, o paterno: KEYNES, John Maynard; PAWLOV, Ivan Petrovich; CAETANO, Marcello Jose Neves Alves...

Se se trata dun **libro**, indícase o nome do/a autor/a (APELIDOS, nome completo ou só coa inicial), ano de publicación (entre paréntese seguido por dous puntos), *Título do libro en cursiva*. Editorial (Colección se é pertinente) e cidade. P. ex.: CHAMPEAUX, Gérard de, STERCKX, Dom Sébastien (1989): *Introducción a los símbolos*. Ediciones Encuentro (Colección *Europa Románica*, v. 7.), Madrid.

Se se trata da **edición dun texto** indícase o nome do/a editor/a (es/as) (APELIDOS, nome), seguido da expresión (ed(s).), ano de publicación, *Título da obra en cursivas*. Cidade: Editorial (Colección se é pertinente). P. ex.: TROMBETTI BUDRIESI, Laura (ed.) (2000): Federico II, *De arte venandi cum avibus. L'arte di cacciare con gli uccelli*. Bari: Laterza (Collana di Fonti e Studi, 10). E inclúese unha entrada adicional baixo o nome do autor da obra: FEDERICO II, *De arte venandi cum avibus. L'arte di cacciare con gli uccelli*, ed. Laura Trombetti Budriesi. Bari: Laterza (2000) (Collana di Fonti e Studi, 10).

Se se trata dunha **achega nunha obra colectiva**, indícase o nome do autor (APELIDOS, nome) (ano de publicación): «título da achega

entrecomiñado», autor/a (es/as) da obra colectiva (se é preciso, mención ed., coord., dir., etc.), *Título da obra colectiva en cursivas*. Editorial (Colección), cidade: páxinas. P. ex.: FRADEJAS RUEDA, José Manuel (2000): «Una traducción al castellano de Pero Menino ¿desconocida?». Andrew M. Beresford y Alan Deyermond (eds.), *Proceedings of the Ninth Colloquium*. Londres: Department of Hispanic Studies - Queen Mary and Westfield College, (Papers of the Medieval Hispanic Research Seminar, 26): 31-41.

Se se trata dun **artigo nunha revista**, indícase o nome do/a autor/a (APELIDOS, nome) (ano de publicación): «título do artigo». *Título da revista en cursivas*, tomo en cifras arábicas, páxinas: MORALES MUÑIZ, María Dolores Carmen (1998): «Los animales en el mundo medieval cristiano-occidental: actitud y mentalidad». *Espacio, Tiempo y Forma*, Serie III, Historia Medieval, 11: 307-29.

Se se citan varios libros, traballos, etc. dun/ha autor/a, pónense APELIDOS, nome e debaixo, reservando tres espazos á marxe, indícase o ano de publicación da obra, diferenciando coas letras, a, b, c, etc., os traballos publicados por un/ha autor/a nun mesmo ano:

GARCÍA BELLIDO, A.

(1943a): «Algunos problemas de arte y cronología ibéricos». *Archivo Español de Arqueología*, XV: 78-108.

Documentos electrónicos en liña, exemplo: <<http://hemeroteca.betanzos.net>> [Consulta: 30 maio 2010].

Corrección de probas

Correrá a cargo dos/as autores/as, que deberán efectualas no prazo máximo dunha semana a partir da recepción.

ESTE ANUARIO BRIGANTINO 2019, Nº 42
REMATOUSE DE IMPRENTAR
NO PRELO DE LUGAMI EN
BETANZOS O 25 DE
XULLO DE 2020

poñendo punto final á conmemoración do 800 aniversario
do traslado de Betanzos ó Castro de Untia

